

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

Hukuk Alanında İnkılaplar

HUKUK ALANINDA İNKILAPLAR

Anayasa:

Bir devletin rejimini, işleyişini, kişi hak ve hürriyetlerini ortaya koyan temel kanundur.

Anayasalarımız

sırasıyla;

1921, 1924, 1961, 1982

HUKUK ALANINDA İNKILAPLAR

TEŞKİLAT-I ESASİYE KANUNU (20 OCAK 1921)

- **Birinci İnönü Savaşından sonra hazırlanarak yürürlüğe konmuştur.**
- **Savaş döneminin zor şartları altında hazırlandığı için olağanüstü özellikler taşıyan** bir anayasadır.

Başlıca maddeleri:

- ✓ **Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.**
(*Yönetme gücü millete aittir.*)
- ✓ **Yasama, yürütme, yargı yetkileri TBMM'ye aittir.**
(**Güçler birliği** ilkesi esas alınmıştır.)
- ✓ Meclis başkanı aynı zamanda hükümetin de başkanıdır.
(*Meclis Hükümeti Sistemi*)
- ❖ **Tek meclis ve meclisin üstünlüğü** ilkeleri kabul edilmiştir.

HUKUK ALANINDA İNKILAPLAR

MEDENİ KANUNUN KABULÜ (17 ŞUBAT 1926)

Hukuk Alanında İnkılap Yapılmasını Gerektiren Nedenler

- ✓ Osmanlı Devleti'nde **hukuk birliğinin olmaması**
- ✓ Osmanlı **hukuk sisteminin dini kurallara göre düzenlenmiş olması** ve **laik yönetim anlayışıyla bağdaşmaması**
- ✓ **Kadın-erkek eşitliğinin tam olarak sağlanmak istenmesi**
- ✓ Milli birlik ve bütünleşmeyi hızlandırma düşüncesi

Bilgi: Osmanlı Devleti'nde aile hukukunu düzenleyen kanun olan **Mecelle**, dini kurallara göre hazırlanmıştı. **Çağın koşullarına** ve **toplumun ihtiyaçlarına cevap vermekten uzaktı.**

HUKUK ALANINDA İNKILAPLAR

Püf yorum: Savaştan yeni çıkmış bir toplumda **hukuk kanunları hazırlayabilecek yeterli kadronun olmaması** ve hukuk kurallarının **hazırlanmasının uzun zaman alacağı düşüncesiyle** hukukla ilgili kanunlar Avrupa'dan alınmıştır.

- **17 Şubat 1926'da, İsviçre Medeni Kanunu** örnek alınarak **Türk Medeni Kanunu** kabul edilmiştir.

Püf bilgi: İsviçre Medeni Kanunu'nun kabul edilmesinde;

- **Bu alandaki en son kanun olması,**
- **Sade olması, sorunlara pratik yollardan çözüm getirmesi,**
- **Kadın ve erkek eşitliğine önem vermesi,**
- **Laik ve demokratik olmasıdır.**

HUKUK ALANINDA İNKILAPLAR

Medeni Kanun ile;

- **Tek eşli evlilik** ve **resmi nikâh** zorunluluğu getirildi.
 - Kadınlara **boşanma hakkı, mirasta eşitlik ve mahkemede şahitlik hakları** tanındı.
 - Kadınlara **istediği mesleği seçme ve çalışma hakkı** verildi.
 - Ayrıca **hukuk birliği sağlanmıştır**.
- **Ortodoks Patrikhanesinin** evlendirme, boşanma gibi bir takım dünyevi yetkileri de elinden alınmıştır. Sadece bir **dini kurum** olarak kalması sağlanmıştır.
(Azınlıkların haklarını koruma yetkileri sona ermiştir).

HUKUK ALANINDA İNKILAPLAR

Püf bilgi: Medeni Kanun ile;

- Türk kadını **ekonomik ve sosyal haklar yönünden** toplum içerisinde layık olduğu yeri almıştır.
- **Aile hukuku laikleştirilmiş** ve **ulus toplumu anlayışına geçilmiştir.**

Püf bilgi: Türk Medeni Kanunu,

- **Akla dayanan hukuk kurallarını** getirmekle **laiklik;**
- **Kadınları erkeklerle eşit duruma getirmesi** yönüyle **halkçılık;**
- **Eski kanunları ortadan kaldırması** yönüyle de **inkılâpçılık** ilkesiyle ilgilidir.

HUKUK ALANINDA İNKILAPLAR

Hukuk alanında yapılan diğer çalışmalar şunlardır.

- **İtalya**'dan **Ceza Kanunu** (1926),
- **İsviçre**'den **Ticaret Kanunu** (1929),
- **Almanya**'dan **Ceza Muhakemeleri** ve **Deniz Ticaret Kanunu** (1932),
- **İsviçre**'den **İcra ve İflas Kanunu** (1932) alınarak hukuk alanında çağdaşlaşma sağlanmaya çalışılmıştır.

Bir sonraki dersimiz Eğitim ve Kültür Alanında İnkılap

